

**Åtvidabergs
kommun**

Avgifter och tillämpningsregler inom vård- och omsorgsförvaltningen

ÅKF: 2018:22

Dnr: ATVKS 2018-00726 806

Antagen: Kommunfullmäktige § 140, 2018-11-28

Reviderad:-

Dokumentansvarig förvaltning: Vård- och omsorgsförvaltningen

Dokumentet gäller för: Vård- och omsorgsförvaltningen

Dokumentet gäller till och med:

Innehållsförteckning

Innehållsföreteckning.....	2
1. Inledning	4
1.1 Huvudprinciperna i avgiftsreglerna.....	5
1.2 Högkostnadsskyddet	5
1.3 Prisbasbelopp	5
1.4 Beräkning av avgift.....	6
1.5 Förbehållsbelopp.....	6
1.5.1 Minimibelopp.....	6
1.5.2 Den faktiska boendekostnaden.....	7
1.5.2.1 Beräkning av den faktiska bostadskostnaden.....	7
1.6 Höjning av minimibeloppet	8
1.6.1 Höjning av minimibeloppet vid merkostnader för färdiglagad mat.....	9
1.6.2 Yngre funktionshindrade.....	9
1.6.3 När den enskildes inkomster inte uppgår till minimibeloppet	10
1.7 Sänkning av minimibeloppet.....	10
1.8 Hyresnedsättning vid dubbelt boende	11
1.9 Jämkningsregler	11
2. Inkomstbegreppet.....	13
2.1 Huvudregel.....	13
2.2 Inkomster	13
2.3 Skatter och avgifter	13
2.4 Ändrade inkomstförhållanden.....	14
3. Avgifter	15
3.1 Hemtjänst	15
3.2 Hemtjänstavgift i ordinärt boende.....	15
3.2.1 Debitering av hemtjänst	15
3.2.2 Personer som erhållit personlig assistans.....	15
3.2.3 Anhörigstöd och avlösarservice	15
3.2.4 Ledsagning	16
3.2.5 Matdistribution.....	16
3.2.6 Telefonservice	16
3.2.7 Trygghetslarm	16
3.2.8 Reducering av hemtjänstavgift vid frånvaro	16
3.3 Avgift för tillfällig vistelse i särskild boendeform enligt SoL..	16
3.4 Avgift för dagverksamhet inom äldreomsorgen	17
3.5 Avgift för förskrivning av tekniska hjälpmedel	17
3.6 Särskilt boende	17
3.6.1 Makar och sammanboende som båda flyttat till särskilt boende.....	17
3.6.2 Reducering av omsorgsavgift.....	17
3.6.3 Hyreskontrakt och uppsägning.....	17
3.6.4 Missbruksvård – boende	18
3.6.5 Reducering av omsorgsavgift i särskilt boende vid frånvaro	18

3.7 Kost	18
3.7.1 Avgift för kost	18
3.7.2 Reducering av kostavgift vid frånvaro	20
3.8 Transport av avliden	20
3.9 Dödsboförvaltning	20
3.10 Föräldrars ansvar för barns omvårdnadskostnader	21
4. Allmänna bestämmelser	22
4.1 Debiteringsrutiner	22
4.2 Retroaktiv debitering och återbetalning	22
4.3 Uppgiftsvägran	22
4.4 Boende i annan kommun eller privat anläggning	22
4.5 Ändring av avgift	22
4.6 Förändringar av inkomstförhållanden	22
4.7 Beslut om avgifter och jämkning	22
4.8 Lag går före riktlinjer	23
5. Besvärsrätten	23

1. Inledning

Riksdagen reglerar genom lagstiftning vad kommunerna får ta ut i avgift för vård, omsorg och socialt stöd.

Socialtjänstlagens 8 kap reglerar villkoren för kommunernas möjlighet till avgiftsuttag av den enskilde.

Avgifts- och tillämpningsreglerna baserar sig på gällande lagstiftning, Svenska kommunförbundets cirkulär, Socialstyrelsens föreskrifter och meddelandeblad samt regeringens proposition 2001/01:149 vilken legat till grund för socialtjänstlagens reglering av avgiftsuttaget inom äldre- och handikappomsorgen.

Avgifts- och tillämpningsreglerna ska ligga till grund för handläggning och beslut gällande avgiftsärenden inom vård- och omsorgsförvaltningen.

Lag och föreskrifter gäller före kommunala riktlinjer varpå om det i lag eller föreskrift stadgas annorlunda ska den regeln gälla i handläggningen av avgiftsärenden.

1.1 Huvudprinciperna i avgiftsreglerna

Stöd- och hjälpinsatser av behandlingskaraktär medför inte något kostnadsansvar för individen.

Kommunen äger enligt 8 kapitlet 2 § socialtjänstlagen rätt att ta ut avgifter för bland annat föräldrautbildning inför adoption, hemtjänst, dagverksamhet och bostad i särskilt boende.

Utgångspunkten för lagregleringen är att de samlade avgifterna för hemtjänst, dagverksamhet och kommunal hälso- och sjukvård inte får uppgå till så stort belopp att den enskilde inte förbehålls tillräckliga medel för sina personliga behov och den faktiska bostadskostnaden ett så kallat förbehållsbelopp. En högsta avgift, ett högkostnadsskydd, inom hemtjänst och kommunal hälso- och sjukvård har därför lagstadgats.

1.2 Högkostnadsskyddet

I 8 kapitlet 5 § socialtjänstlagen slås fast ett högkostnadsskydd för hemtjänstinsatser i ordinärt boende, omvårdnadsavgift i särskilt boende, dagverksamhet och kommunal hälso- och sjukvård. Avgiften får uppgå till högst en tolfedel av 0,5392 gånger prisbasbeloppet.

Avgifter för hemtjänst får inte, tillsammans med avgifter som avses tillsammans med avgifter som avses i 17 kapitlet 8 § första stycket 1-3 hälso- och sjukvårdslagen uppgå till så stort belopp att individen inte förbehålls tillräckliga medel för sina personliga behov.

I kommunens avgifter och tillämpningsregler kan tre huvudprinciper urskiljas.

- Avgifter som ingår i vård, omsorg och socialt stöd
- Avgifter för kost i ordinärt boende och i särskilt boende med gemensamt kosthåll
- Avgift för transport av avliden

De olika insatserna som ska räknas samman och jämföras med individens högkostnadsskydd är följande;

- Hemtjänst i ordinärt boende
- Omvårdnad i särskilt boende
- Dagverksamhet
- Trygghetslarm
- Tillfällig vistelse i särskilt boende så som växelvård och korttidsboende
- Kommunal rehabilitering

1.3 Prisbasbelopp

Med prisbasbelopp avses det i 2 kapitlet 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken.

1.4 Beräkning av avgift

Beräkning av individens avgiftsutrymme sker på följande sätt

Skattepliktig inkomst (antagande för de närmaste tolv månaderna)

+ övriga intäkter (utländska inkomster, kapitalinkomster etcetera.)

- samtliga skatter

= **Nettoinkomst**

+ bostadsbidrag

+ särskilt bostadstillägg

= **Summa inkomster**

Summa inkomster

Minimibelopp

+ eventuellt individuellt tillägg

- eventuellt individuellt avdrag

+ bostadskostnad

= **Förbehållsbelopp**

- Förbehållsbelopp

= **Avgiftsutrymme**

Vid avgiftsberäkning läggs makars inkomst samman och fördelas därefter med hälften på vardera maken. Avgiften ska beräknas för vardera maken individuellt. Detsamma gäller för sammanboende under äktenskapsliknande former och registrerade partner.

För andra personer som stadigvarande sammanbor med delad hushållsgemenskap ska förbehållsbelopp beräknas som för ensamstående. Boendekostnaden fördelas på var och en som ingår i hushållsgemenskapen. Avgiften beräknas var och en för sig efter de inkomster var och en har.

När avgifterna fastställs ska kommunen försäkra sig om att vårdtagarens make eller sambo inte drabbas av en oskäligt försämrad ekonomisk situation.

Kommunen får i avgiftsbeslutet bestämma att inkomsten ska beräknas på ett sätt som är mer fördelaktigt för individen.

1.5 Förbehållsbelopp

Med förbehållsbelopp avses det belopp den enskilde ska ha rätt att behålla av sina egna medel innan avgift tas ut för hemtjänst, dagverksamhet och kommunal hälso- och sjukvård. Förbehållsbeloppet består av ett minimibelopp och den faktiska boendekostnaden.

1.5.1 Minimibelopp

Minimibeloppets lägsta nivå är i 8 kapitlet 7 § socialtjänstlagen fastställt till 1,3546 gånger prisbasbeloppet för ensamstående (11,288 % av basbeloppet per månad) eller 1,1446 gånger prisbasbeloppet för var och en av sammanlevande makar och sambor (9,538 % av basbeloppet per månad)

Minimibeloppet ska täcka normalkostnader för följande poster;

- Livsmedel, alla måltider
- Kläder, skor och fritid

- Hygien och förbrukningsvaror
- Dagstidning, telefon, TV-avgift
- Hemförsäkring, hushållsel, möbler och husgeråd
- Resor
- Tandvård, öppen hälso- och sjukvård samt,
- Läkemedel

Kostnaderna för utgiftsposterna som inryms i förbehållsbeloppet beräknas av Konsumentverket för varje år avseende hushållskostnader för ensamboende och sammanboende personer 61 år och äldre.

Detta i lag angivna lägsta medelsutrymme, minimibeloppet, avser schabloniserade så kallade normalkostnader för personer 61 år och äldre och inte enskilda äldres faktiska levnadskostnader.

Kommunen har ingen skyldighet att betala ut medel till en person för att han eller hon inte uppnår den i lagen angivna lägsta nivån för minimibeloppet. Däremot har kommunen en skyldighet att informera berörda personer om möjligheten att ansöka om försörjningsstöd för att de därigenom ska kunna uppnå en skälig levnadsnivå.

Minimibeloppet ska justeras årligen i samband med förändringar i prisbasbeloppets nivå.

1.5.2 Den faktiska boendekostnaden

Den faktiska boendekostnaden kan utgöras av hyra, bostadsrättsavgift, eller kostnad för egen bostadsfastighet. Vid boende i bostadsrättslägenhet eller egen fastighet ska räntekostnader efter skatteavdrag tas med i beräkningen av boendekostnaden. Även driftskostnader, fastighetsskatt och tomträttsavgäld anses utgöra en del av boendekostnaden.

Om individen inte kan få fram den faktiska kostnaden för sitt boende ska kommunens handläggare använda den av Försäkringskassan fastställda schablonen för boendekostnaden per kvadratmeter.

1.5.2.1 Beräkning av den faktiska bostadskostnaden

Om individen delar bostad med en annan vuxen person som har egen inkomst ska högst halva boendekostnaden tillgodoräknas individen.

Den faktiska bostadskostnaden ska beräknas med hänsyn till förhållandena i det enskilda fallet. Om utredning om boendekostnadernas storlek saknas eller framstår som ofullständig eller illa underbyggd kan vägledning tas från de schablonregler som tillämpas av Försäkringskassan vid beräkning av bland annat bostadstillägg. Uppskattningen måste dock ta sikte på den individuella situationen. (RÅ 2008 ref. 28)

För sammanboende makar, sambor eller registrerade partners ska bostadskostnaden för var och en av dem utgöra hälften av den framräknade faktiska bostadskostnaden.

1.6 Höjning av minimibeloppet

Vid fastställandet av minimibeloppet ska kommunen enligt 8 kapitlet 8 § socialtjänstlagen alltid göra en individuell bedömning. Det kan finnas situationer när en enskild person har fördyrande levnadskostnader inom ramen för de poster som det lagstadgade minimibeloppet avser att täcka. Det kan också förekomma att individen därutöver av olika skäl har andra levnadskostnader än dessa som denne rimligen bör få förbehålla sig medel för. Kommunen ska i båda dessa fall av uppkomna merkostnader höja nivån på minimibeloppet i skälig omfattning under förutsättning att kostnaden är av den karaktären att den bör tillgodoses inom ramen för förbehållsbeloppet.

Kostnaderna ska vara av varaktig karaktär, det vill säga regelbundet återkomma under större delen av ett år och behovet ska avse ett inte oväsentligt belopp. Behovet bör uppgå till minst ett par hundra kronor per månad för att en höjning av minimibeloppet ska vara aktuellt.

Följande exempel utgör sådana särskilda omständigheter som enligt praxis berättigar till ett högre minimibelopp:

- Fördyrad kost, till exempel på grund av att maten fås via hemtjänsten i ordinärt eller särskilt boende eller i dagverksamhet eller på grund av att omsorgstagaren är yngre och därför av det skälet normalt har en högre kostnad för sin matkonsumtion.
- Äldre och funktionshindrade personers familje- och arbetssituation, till exempel underhållskostnad för minderåriga barn, arbetsresor samt andra kostnader som behövs för en familjs underhåll.
- Kostnader till följd av funktionshinder, bland annat för rehabilitering/habilitering inklusive resor.
- Yngre funktionshindrade personers rätt till fritidsaktiviteter som är naturliga för yngre personer.
- Yngre funktionshindrade personers behov av medel för att bosättning, familjebildning etcetera.
- Kostnader för god man.

Kommunen bör också beakta kostnader som följer av andra aktiviteter eller ändamål som individen av olika anledningar inte kan eller bör avstå ifrån.

I prövningen av individens merkostnader är kommunen inte skyldig att beakta tillfälliga kostnader av mindre storlek. Sådana kostnader ska individen finansiera inom ramen för det lagstadgade minimibeloppet.

Det kan också finnas andra omständigheter eller behov som medför att ett högre förbehållsbelopp bör fastställas. Exempel på det kan vara om en individ har underhållskostnader för barn, fördyrade kostnader för mat eller resor, till exempel arbets- och sjukresor, eller kostnader för god man.

För hushåll med hemmavarande barn eller ungdomar ska förbehållsbeloppet höjas med belopp enligt riksnormen för försörjningsstöd.

Det är i första hand kommunens ansvar att utreda om individen har behov av ett högre minimibelopp och om avgiften därför måste sättas ned. Individen måste

dock vara behjälplig med att lämna kommunen uppgifter till grund för denna prövning. Uppgifterna ska styrkas av den enskilde genom till exempel kvitton.

Kostnader som täcks av annat bidrag eller ersättning till exempel handikappersättning ska inte föranleda höjning av förbehållsbeloppet

1.6.1 Höjning av minimibeloppet vid merkostnader för färdiglagad mat

När individen har merkostnader för färdiglagad mat då socialtjänsten i samband med hemtjänst i ordinärt boende eller särskilt boende eller i dagverksamhet svarar för att den enskilde får den mat som hen behöver i form av matlådor eller matservering kan förbehållsbeloppet behöva höjas. Den faktiska matkostnaden kan i så fall godtas enligt propositionen 2000/01:149 s. 59.

Kommunen ska därför höja förbehållsbeloppet med skillnaden mellan den avgift kommunen tar ut för maten och den av Konsumentverket uträknade schabloniserade livsmedelskostnaden.

I särskilt boende beräknas schablonbeloppet för livsmedel utifrån åldersgruppen 75 år och äldre genom att slå ihop kostnaden för kvinnor och män enligt följande formel:

$\text{kvinnors schablonbelopp} \times 0,75 + \text{mäns schablonbelopp} \times 0,25 + 100 \text{ kr} =$
schabloniserad livsmedelskostnad i särskilt boende

Om servicen endast avser något eller några av dagens måltider höjs förbehållsbeloppet med mellanskillnaden mellan kommunens avgift för måltiden och Konsumentverkets beräknade kostnad för måltiden enligt nedanstående beräkningsmodell.

Dagens olika måltider fördelas enligt följande sätt utifrån den totala livsmedelskostnaden:

Frukost 20 %
Lunch 40 %
Mellanmål 10 %
Middag 30 %.

Beräkningsformel för höjt förbehållsbelopp vid merkostnader för färdiglagad mat i hemtjänsten:

Matkostnaden - konsumentverkets schablonkostnad efter kön och ålder / 30 x antalet portioner per månad.

Om individen får färre än tio portioner per månad justeras inte förbehållsbeloppet då den fördyrade matkostnaden inte kommer att överstiga 200 kronor.

1.6.2 Yngre funktionshindrade

Yngre funktionshindrade individer har i vissa fall särskilda kostnader för bosättning och familjebildning. Enligt proposition 2000/01:149 s. 41 bör levnadskostnader för yngre funktionshindrade, efter en individuell prövning, beräknas till en nivå som överstiger minimibeloppet med upp till tio procent.

Underhållsbidrag som en förälder med funktionshinder betalar för sitt barn enligt 7 kap 2 § föräldrabalken är en sådan kostnad som höjer förbehållsbeloppet enligt propositionen 2000/01:149 s.40.

I propositionen anges att de schabloniserade kostnaderna för kost som ingår i minimibeloppet är framräknade för individer som är 61 år och äldre. Eftersom individer som är under 61år normalt konsumerar mer livsmedel och därmed också har en högre kostnad för livsmedel ska kommunerna ta hänsyn till denna merkostnad och det slås fast att minimibeloppet för personer yngre än 61 år bör räknas upp med 10 %- Till detta tillkommer också kostnader för kost enligt avsnitt 3.7.

1.6.3 När individens inkomster inte uppgår till minimibeloppet

De individer som trots att de beviljats avgiftsbefrielse inte har sitt förbehållsbelopp kvar ska upplysas om möjligheten att ansöka om försörjningsstöd enligt socialtjänstlagen för att de därigenom ska kunna uppnå en skälig levnadsnivå.

Individer som inte uppbär bostadsbidrag eller särskild bostadstillägg och som av kommunen bedöms skulle ha rätt till dylikt bidrag ska hänvisas av kommunen till den myndighet som administrerar bidraget.

1.7 Sänkning av minimibeloppet

I undantagsfall får kommunen bestämma förbehållsbeloppet till en lägre nivå än minimibeloppet. Kommunen får minska minimibeloppet i skälig omfattning om individen inte har en kostnad för sådant som minimibeloppet är avsett för, till exempel livsmedel, dagstidning, TV-licens, möbler och husgeråd därför att kostnaden ingår i avgiften för äldreomsorgen. Likställighetsprincipen i kommunallagen måste beaktas.

Enligt 8 kapitlet 8 § socialtjänstlagen får minimibeloppet sänkas om individen inte har en kostnad som minimibeloppet ska täcka därför att denna kostnad antingen:

- ingår i avgiften för hemtjänst eller dagverksamhet eller,
- ingår i avgiften eller hyran för bostad i särskilt boende eller,
- tillhandahålls kostnadsfritt.

I särskilt boende ingår el i hyran och vid beräkning av förbehållsbeloppet ska minimibeloppet sänkas med motsvarande 50 procent av det belopp som årligen räknas fram av Konsumentverket.

Förbehållsbelopp för boende på Björkbacken, Rosengården 1, 2, 4 samt Kopparsvanen 1-7 fastställs till en tolfedel av 111,84 procent av prisbasbeloppet och en tolfedel av 94,43 procent av prisbasbeloppet för makar/sambo.

Boende i särskilt boende behöver inte betala TV-licens. Vid beräkning av den enskildes förbehållsbelopp ska minibeloppet sänkas motsvarande tv-licensavgiften.

För boende i särskilt boende där förbrukningsvaror som toalettpapper, rengöringsmedel med mera ingår utan avgift sänks minimibeloppet med 48 procent avseende Konsumentverkets beräkning om skäliga levnadskostnader för förbrukningsvaror.

För boende i särskilt boende ska minimibeloppet sänkas med 48,2 procent av Konsumentverkets beräkning om skäliga levnadskostnader för möbler och husgeråd.

Avseende Konsumentverkets beräkning av utgifter för fritidsaktiviteter sänks minimibeloppet med 13 procent då vissa fritidsaktiviteter ingår i särskilt boende.

Om individen i övrigt inte har en utgiftspost som ingår i förbehållsbeloppet ska förbehållsbeloppet sänkas med motsvarande summa när den enskildes avgift fastställs.

1.8 Hyresnedsättning vid dubbelt boende

Vid flyttning till särskilt boende kan individen ansöka om hyresnedsättning på grund av kostnader för dubbelt boende för en period om maximalt tre månader från inflyttningsdatumet i särskilt boende.

Beslut om hyresnedsättning beviljas efter en ekonomisk prövning. För att beviljas hyresnedsättning ska individen på grund av dubbel boendekostnad den aktuella månaden inte uppnå det fastställda minimibeloppet 11,2888 procent av prisbasbeloppet samt inte ha tillgångar i form av likvida medel överstigande ett basbelopp enligt senaste deklARATIONEN.

1.9 Jämkningsregler

När den ene av två makar flyttar permanent till särskilt boende ska makarnas nettoinkomster sammanräknas och därefter delas lika vid avgiftsberäkningen. För var och en avräknas den faktiska bostadskostnaden för respektive bostad och var och en ska garanteras det förbehållsbelopp som gäller för ensamstående.

Denna princip ska dock endast tillämpas i de fall makarna gynnas i avgiftshänseende, det vill säga i regel när maken med den högsta inkomsten flyttar till den särskilda boendeformen. I annat fall bestäms avgifterna efter de inkomster makarna har var för sig.

Om den kvarboende maken trots detta förfarande inte har tillräckligt med medel i nivå med förbehållsbeloppet och hyra ska ytterligare medel överföras från den andra makens nettoinkomster för att täcka denna skillnad. Därefter beräknas förbehållsbeloppet och avgifter för den make som flyttat till den särskilda boendeformen på basis av de kvarvarande nettoinkomsterna som denna har.

Om en av makarna stadigvarande flyttat till en särskild boendeform ska den kvarboende maken, i det fall denna har hemtjänst för egen del, beräknas avgift för hemtjänst såsom för ensamstående.

När försäkringskassan beslutat om ändrat pensionsstatus för makar som lever med skild hushållsgemenskap ska ny avgiftsprövning ske i och med att makarna då får ändrade inkomster, bostadskostnader etcetera.

När en av två makar får tillfällig vård i särskild boendeform ska samma beräkningsförfarande som vid permanent vistelse i särskilt boende gälla.

För vårdtagare som varit inlagd på sjukhusvård ska jämkning av de sammanlagda avgifterna göras med hänsyn till kostnaderna för sjukhusvistelsen.

För individerr i särskilt boende med heldygnskost ska avdrag göras med kommunens avgift för kosten det antal dagar som sjukhusvistelsen varar. Vid beräkningen av antal vårddagar räknas inskrivningsdag, men inte utskrivningsdag.

Vad som sägs i ovanstående jämkningsregler om makar och registrerade partners gäller även för dem som är sammanboende i sambolagens mening det vill säga de som lever under äktenskapsliknande förhållanden trots att äktenskap inte ingåtts.

2. Inkomstbegreppet

Individen har skyldighet att lämna uppgifter om inkomster och andra förhållanden som behövs för att beräkna förbehållsbeloppet och avgifter.

Om individen av någon anledning inte lämnar uppgifter till kommunen får kommunen använda sig av tillgängliga uppgifter till exempel från försäkringskassan för att fastställa förbehållsbelopp och avgift.

2.1 Huvudregel

Huvudtillämpningen av avgiftssystemets nettoinkomstbegrepp är att individens olika bruttoinkomster läggs samman varefter skatter avräknas. Bostadsbidrag och särskilt bostadstillägg ska endast räknas som inkomst i de fall individen faktiskt uppbär bidragen.

2.2 Inkomster

Följande inkomster räknas samman;

Aktuella pensionsinkomster under innevarande år Folkpension, pensionstillskott, ATP, KPA, SPP, privata pensionsförsäkringar, delpension, yrkesskade- och arbetsskadelivränta, utlandspensioner, del av tilläggs pensionen som överstiger pensionstillskottet samt övriga pensioner

- Äldreförsörjningsstöd
- Aktuella förvärvs- och kapitalinkomster
- Inkomst av tjänst, inkomst av aktiv- och passiv näringsverksamhet, inkomst av kapital, vissa typer av ersättningar som är undantagna från inkomstskattelagstiftningen i Sverige
- Bostadsbidrag, bostadstillägg och särskilt bostadstillägg
- Övriga inkomster*
- Livräntor, underhållsbidrag, barnbidrag, stipendier med flera övriga bidrag

*Vårdbidrag till den del som utgör merkostnad på grund av handikapp, handikappersättning och assistansersättning skall inte räknas som inkomst.

Om individen är gift ska makarnas samlade inkomster avgöra avgiftsunderlagets storlek. Makarnas inkomster ska läggas samman och därefter fördelas med hälften på vardera maken. Detsamma gäller för registrerade partner.

2.3 Skatter och avgifter

Följande skatter och avgifter avräknas från inkomsterna;

- Kommunal och statlig inkomstskatt samt skatt på inkomst av kapital. Med hänsyn till gällande skattesatser och regler för grundavdrag, särskilt grundavdrag och andra avdrag enligt gällande deklarationsanvisningar.
- Fastighetsskatt enligt senaste taxering
- Övriga avgifter och skatter i samband med taxering

2.4 Ändrade inkomstförhållanden

Individen är skyldig att själv informera om ändrade förhållanden som sker under året och som kan påverka beräkningen av avgiften.

I de fall uppgifter framkommer om ändrade förhållanden beträffande inkomster, förmögenhet under innevarande år ska hänsyn tas till detta vid nettoinkomstberäkningen.

Avgiften för hemtjänst, omvårdnad i särskilt boende och dagverksamhet ska ändras om något förhållande som påverkar avgiftens storlek har ändrats. Ändring av avgiften ska gälla från och med månaden efter den månad då anledning till ändringen uppkom. Om förhållandena som var skäl till att avgiften ändrades avser hela månaden gäller ändringen från och med den månaden som anledning till ändringen uppkom. Avgifterna får räknas om utan föregående underrättelse om ändringen föranleds av förändringar i prisbasbeloppet.

3. Avgifter

Enligt 8 kapitlet 5 § socialtjänstlagen får den enskildes avgifter:

1. för hemtjänst och dagverksamhet, tillsammans med avgifter som avses i 17 kap. 8 § första stycket 1-3 hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), per månad uppgå till högst en tolfedel av 0,5392 prisbasbelopp,
2. för bostad i särskilt boende per månad uppgå till högst en tolfedel av 0,5539 prisbasbelopp. Lag (2017:47).

3.1 Hemtjänst

Hemtjänst omfattar dels uppgifter av servicekaraktär och dels uppgifter mera inriktade mot personlig omvårdnad. Med serviceuppgifter avses bland annat praktisk hjälp med hemmets skötsel, såsom städning, tvätt, hjälp med inköp, ärenden på post- och bankkontor och hjälp med tillredning av måltider samt distribution av färdiglagad mat.

Med personlig omvårdnad avses de insatser som därutöver behövs för att tillgodose fysiska, psykiska och sociala behov. Det kan handla om hjälp för att kunna äta och dricka, klä och förflytta sig, sköta personlig hygien och i övrigt insatser som behövs för att bryta isolering eller för att individen ska känna sig trygg och säker i det egna hemmet. Vidare ingår i begreppet hemtjänst även viss ledsagning och avlösning av anhörig.

3.2 Hemtjänstavgift i ordinärt boende

Hemtjänstinsatser i ordinärt boende beviljas efter en individuell behovsprövning. Individen betalar 0,75 procent av gällande prisbasbelopp per timme för utförd tid.

Avgiften är knuten till prisbasbeloppet och justeras årligen.

3.2.1 Debitering av hemtjänst

Hemtjänsttagaren betalar för de hemtjänsttimmar som utförts.

Utförd tid registreras av personalen i minuter. Vid månadens slut summeras tiden i minuter och avrundas därefter till närmaste halvtimme. Detta innebär att en person som till exempel har haft hjälp i:

- 4 timmar och 10 minuter debiteras 4 timmar
- 4 timmar och 16 minuter debiteras 4,5 timmar

3.2.2 Personer som erhållit personlig assistans.

För individer som omfattas av lagen om särskilt stöd och service till funktionshindrade (LSS) och beviljats personlig assistans utgår ingen avgift för de insatser som utförts av den personlige assistenten.

I de fall hemtjänstinsatser ges utöver det som ingår i personliga assistansen sker debitering enligt beslutad avgiftsnivå för dessa insatser.

3.2.3 Anhörigstöd och avlösarservice

Samtalskontakt och träffpunktsverksamhet inom ramen för kommunens anhörigstöd är avgiftsbefriad.

De åtta första timmarna avlösarservice per månad är avgiftsbefriad. Därefter debiteras avgift per timme enligt taxan för hemtjänsten, 0,75 procent av gällande prisbasbelopp per timme.

Avgiften är knuten till prisbasbeloppet och justeras årligen.

3.2.4 Ledsagning

Ledsagning är en biståndsprövad insats och avgift tas med 0,75 procent av gällande prisbasbelopp per ledsagningstillfälle.

Avgiften är knuten till prisbasbeloppet och justeras årligen.

3.2.5 Matdistribution

Med matdistribution avses distribuering av färdiglagad mat individer bosatta i ordinärt boende.

Avgift fastställs till 0,35 procent av gällande prisbasbeloppet.

Avgiften är knuten till prisbasbeloppet och justeras årligen.

3.2.6 Telefonservice

Telefonservice är kostnadsfritt för individen.

3.2.7 Trygghetslarm

För installation av trygghetslarm tas en fast kostnad om 450 kronor.

Avgiften för beviljat trygghetslarm avser trygghetslarm med bärbar larmknapp, inkopplat och provat hos individen, samt insatser vid larm. Vid förlust eller skadegörelse av larmknapp och larmenhet är den enskilde ersättningskyldig motsvarande kommunens självkostnadspris för utrustningen.

Avgiften för trygghetslarm fastställs till 0,538 procent av prisbasbeloppet per månad. Avgift för extra larmknapp utgår med 0,215 procent av prisbasbeloppet per månad.

Avgifterna är knutna till prisbasbeloppet och justeras årligen.

3.2.8 Reducering av hemtjänstavgift vid frånvaro

Reducering av hemtjänstavgift sker om individen vistas på sjukhus.

Vid annan frånvaro ska individen anmäla detta minst två dagar i förväg till förvaltningen för att reducere av avgiften ska ske.

3.3 Avgift för tillfällig vistelse i särskild boendeform enligt SoL

Med tillfällig vistelse avses till exempel tidsbestämd vistelse till följd av behov av rehabilitering eller kort- och växelvård så kallad korttidsplats.

Avgiften fastställs till 0,5475 procent av prisbasbelopp delat på 365 vilket motsvarar 0,15 procent av prisbasbeloppet per dygn.

Avgiften är knuten till prisbasbeloppet och justeras årligen.

Avgift för kost tillkommer enligt punkt 3.7.1

3.4 Avgift för dagverksamhet inom äldreomsorgen

Med dagverksamhet avses biståndsbedömd dagverksamhet. Avgift för kost, lunch och fika debiteras enligt punkt 3.7.1.

3.5 Avgift för förskrivning av tekniska hjälpmedel

Ingen avgift utgår för behovsbedömning av hjälpmedel i särskilt boende.

För behovsbedömning av hjälpmedel i ordinärt boende gäller avgift enligt fastställda riktlinjer för hjälpmedel.

3.6 Särskilt boende

Boende i särskilt boende debiteras omsorgsavgift mellan 0 kronor och upp till maxtaxan enligt individens avgiftsutrymme. Maxtaxan är bunden till prisbasbeloppet och justeras årligen.

I särskilt boende med gemensam kosthållning tillkommer särskild kostavgift. Se punkt 3.7.

Hyra för bostad tillkommer. Se punkt 3.6.3.

3.6.1 Makar och sammanboende som båda flyttat till särskilt boende

Makar och sammanboende med varsin bostad i särskilt boende betraktas såsom ensamstående i avgiftshänseende och debiteras avgift efter var och ens inkomstförhållande.

För makar och sammanboende som delar gemensam bostad i särskilt boende sammanräknas inkomsterna, förbehållsbeloppet beräknas för var och en av dem såsom makar och avgift beräknas var och en för sig.

3.6.2 Reducering av omsorgsavgift

Vid frånvaro omfattande ett dygn eller mer från den särskilda boendeformen avräknas omsorgsavgiften efter antal frånvarodagar per kalendermånad.

3.6.3 Hyreskontrakt och uppsägning

Bostad i särskilt boende enligt socialtjänstlagen eller boende med särskild service enligt lag som stöd och service för vissa funktionshindrade upplåts genom hyreskontrakt med den enskilde hyresgästen. Hyran utgör inte sådan avgift som avses i 8 kap 2 § socialtjänstlagen.

En månads uppsägning gäller vid dödsfall. Uppsägningsmånaden bryts vid inflyttning av annan hyresgäst.

Om den som flyttar in bryter uppsägningsmånaden, dag 1-15, betalar den inflyttande hela månadshyran. Dödsboet behöver i så fall inte betala uppsägningshyra.

Om den som flyttar in bryter uppsägningsmånaden dag 16-30/31 betalar den inflyttande halva månadshyran. Dödsboet betalar halva månadshyran.

Vid flyttning mellan särskilda boenden betalas endast en hyra. Vid flyttning dag 1-15 i månaden betalas nya hyran, vid flyttning 16-31 betalas den gamla hyran för den månad flyttningen genomförs.

3.6.4 Missbruksvård – boende

För missbrukare som vårdas i hem för vård eller boende (HVB) eller familjehem får kommunen ta ut avgift för uppehälle. Avgiften fastställs av regeringen och framgår av 6 kapitlet 1 § socialtjänstförordningen.

3.6.5 Reducering av omsorgsavgift i särskilt boende vid frånvaro

Reducering av omsorgsavgift sker om den boende vistas på sjukhus. Avgiften reduceras med antalet frånvarodagar per kalendermånad.

Vid annan frånvaro ska individen anmäla detta minst två dagar i förväg till förvaltningen för att reducere av avgiften ska ske.

3.7 Kost

Enskildas kostnader för kost omfattas inte av högkostnadsskyddet och är inte att jämföra med en avgift enligt 8 kapitlet 2 § socialtjänstlagen.

Fördyrad kost på grund av att maten erhålls via hemtjänst eller genom matabonnemang i särskilt boende berättigar dock till förhöjt minimibelopp av den del som överstiger den skäligen kostnaden för mat i konsumentverkets hushållsbudget.

Kost kan ges i form av distribution av enstaka portioner (till boende i ordinärt boende), som måltid vid dagverksamhet, som ett måltidsabonnemang/heldygnskost (för boende i särskilt boende) eller som en dygnportion (vid kort- och växelvård eller rehab)

3.7.1 Avgifter för kost

- Kostnaden för en matlåda till enskild bosatt i ordinärt boende är 0,125 procent av prisbasbeloppet per portion.
- Kostnaden för lunch och fika i dagverksamhet är 0,135 procent av prisbasbeloppet per dag.
- Måltidsabonnemang gällande heldygnskost i särskilt boende är 8 procent av prisbasbeloppet per månad
- Avgift för kost vid vistelse i särskild boendeform enligt socialtjänstlagen är till 0,267 procent per dygn.
- Avgift för kost inom LSS-verksamheten beräknas efter konsumentverkets årliga vägledning och efter individens åldersgrupp.

I måltidsabonnemang ingår frukost, lunch, mellanmål och middag/kvällsmål.

En dygnsportion består av frukost, lunch, kvällsmål och vid behov mellanmål.

Kostnaderna för mat fördelas i normalfallet enligt följande:

▪ Frukost	20%
▪ Lunch	40%
▪ Mellanmål	10%
▪ Middag	30%

Avgift för kost är knuten till prisbasbeloppet och justeras årligen.

3.7.2 Reducering av kostavgift vid frånvaro

Reducering av kostavgift kan ske i särskilt boende om den boende vistas på sjukhus. Kostavgiften reduceras då med antalet frånvarodagar per kalendermånad.

Vid annan frånvaro ska individen anmäla detta minst fyra (4) dagar i förväg till förvaltningen för att reducere av kostavgiften ska ske.

3.8 Transport av avliden

När en person avlider i sådan boendeform som avses i 5 kapitlet 5 § 2 st och 5 kapitlet 7 § 3 st samt 7 kapitlet 1 § 2 p. socialtjänstlagen ska en läkare konstatera dödsfallet och utfärda behövliga intyg.

Kommunen ansvarar för att den avlidne transporteras till och förvaras i bårhus till dess stoftet kan överlämnas till de anhöriga för kistläggning. Kommunens ansvar upphör när detta skett.

Avgiften för transporten är kommunens självkostnad det vill säga den från transportören fakturerade kostnaden plus moms.

Anhöriga, närstående eller annan som ordnar med begravningen kan givetvis välja att själva ta över ansvaret och beställa transport till bårhus. I detta fall uppstår ett avtalsförhållande och ett betalningsansvar direkt mellan dödsboet och transportören utan att kommunen berörs. Kommunens ansvar upphör när kroppen på de anhörigas uppdrag lämnas ut till transportören.

Om dödsboet tar över ansvaret för transporten ska kommunen klargöra för när kommunens ansvar upphör och vad beslutet innebär. I dessa fall ska transportören fakturera dödsboet. De anhörigas val samt vidtagna åtgärder dokumenteras i patientjournalen.

3.9 Dödsboförvaltning

Enligt 18 kapitlet 2 § ärvdabalken och 5 kapitlet 2 § begravningslagen ska socialnämnden under vissa förutsättningar handha dödsboförvaltningen och ansvara för åtgärder enligt begravningslagen. Socialnämnden har enligt samma bestämmelser rätt att ta ut ersättning för sina kostnader för dödsboförvaltning och åtgärder enligt begravningslagen från dödsboet.

Avgiften fastställs till 0,642 procent av prisbasbeloppet per timme. Avgiften är knuten till prisbasbeloppet och justeras årligen.

Priset anges exklusive moms.

3.10 Föräldrars ansvar för barns omvårdnadskostnader

Av 8 kapitlet 1 § socialtjänstlagen och 20 § lag om stöd och service till vissa funktionshindrade framgår att om någon som är under 18 år får omvårdnad i ett annat hem än det egna med stöd av socialtjänstlagen eller lag om stöd och service till vissa funktionshindrade är föräldrarna skyldiga att i skälig utsträckning bidra till kommunens kostnader för omvårdnaden. Kommunen får i sådana fall uppbära underhållsbidrag som avser barnet. Beräkningsgrunderna framgår av 6 kapitlet 2-4 §§ socialtjänstförordningen.

4. Allmänna bestämmelser

4.1 Debiteringsrutiner

Debitering av avgifter och matabonnemang sker månadsvis i efterskott.

4.2 Retroaktiv debitering och återbetalning

Individen är skyldig att anmäla sådan förändrad inkomst-, förmögenhets-, bostadsförhållanden och andra omständigheter som kan medföra ändring av avgift.

Förändringar enligt första stycket kan innebära retroaktiv debitering av individen eller återbetalning från kommunens sida från tidpunkt för de förändrade förhållandena.

4.3 Uppgiftsvägran

När individen av någon anledning inte lämnar uppgifter till kommunen får kommunen använda sig av tillgängliga uppgifter från till exempel försäkringskassan för att fastställa avgift.

Inkommer inte uppgifter kan kommunen komma att fastställa avgiften till högsta avgiftsnivå.

4.4 Boende i annan kommun eller privat anläggning

För individer som erhåller bostad och vård i boendeform i annan kommun eller i privat boendeform och där Åtvidabergs kommun har betalningsansvar gäller samma avgiftsregler som i kommunens egna boendeformer.

4.5 Ändring av avgift

Kommunen ska ändra en avgift om något förhållande som påverkar avgiftens storlek har ändrats.

En allmän årlig omprövning av förbehållsbelopp, inkomster och avgifter ska ske vid varje årsskifte med tillämpning av ändrade prisbasbelopp, skattebestämmelser och inkomstuppgifter m.m.

4.6 Förändringar av inkomstförhållanden

Vid en permanent förändring av inkomstförhållanden ändras avgiften först vid nästkommande månadsskifte.

4.7 Beslut om avgifter och jämkning

Beslut om förbehållsbelopp, avgifter och jämkning av avgifter i det enskilda fallet är myndighetsutövning. Kommunstyrelsen beslutar om delegation.

Individen ska erhålla ett skriftligt avgiftsbeslut där det framgår hur avgiften beräknats och hur den enskilde kan överklaga beslutet.

4.8 Lag går före riktlinjer

Om bestämmelse i lag eller förordning strider mot dessa riktlinjer ska bestämmelsen i lag eller förordning tillämpas vid myndighetsutövning mot enskilda.

5. Besvärsrätten

Beslut om regler för avgifter inom äldre- och handikappomsorgen fattas av kommunfullmäktige. Sådana beslut kan överklagas genom laglighetsprövning enligt kommunallagen.

Beslut om förbehållsbelopp och avgift för individen kan överklagas genom förvaltningsbesvär enligt förvaltningslagen av den som är berörd av beslutet.